

MØTEREFERAT

Tilstede: Se vedlagt deltakerliste.

Emne: Møte i Nasjonalbibliotekets strategiske råd

Dato: 24. oktober 2017

Til: Medlemmer i strategisk råd

1. Status etter statsbudsjettet for 2018

Det ble gitt en kort orientering om statsbudsjettet for Nasjonalbiblioteket (NB) og bibliotekenes områder og vist til omtale på NBs nettsider¹. NB vil følge opp tilskuddsordningen for lesestimulerings tiltak under Kunnskapsdepartementet (KD) når budsjettet er vedtatt.

2. Bibliotekstrategien – evaluering 2018

Det var sendt ut et dokument som viste status for tiltakene i bibliotekstrategien. NB har signalisert overfor departementet at man ønsker en bibliotekstrategi for en ny periode. I tiden som kommer vil NB utforme et opplegg for evaluering av strategien 2015-2018.

Fylkesbibliotekene er opptatt av at evalueringen gjennomføres med innspill fra fylkene. Dersom det iverksettes en ny strategi, bør det være en åpen diskusjon om aktuelle satsinger.

Det ble vist til utredningsarbeidet som pågår i Sverige, og noen ønsket et liknende initiativ i Norge for bl.a. å se på samspillet mellom forvaltningsnivåene. NB viste i den forbindelse til regjeringens arbeid med en ny kulturmelding.

Storbybibliotekene ønsker at strategien videreføres. Satsingen på digital infrastruktur og utviklingsmidler har vært viktig, og fire år er kort tid for en del av tiltakene.

Flere pekte på behovet for å evaluere satsingen på arenavikling og se på bibliotekenes arrangementsprofil. I den forbindelse ble det vist til forskningsprosjektet ALMPUB ved HiOA, der NB er partner.

Det ble understreket at selv om strategien omhandler statens ansvar, har den også hatt bruksverdi lokalt. NB minnet om at strategien er den første som har fastslått NBs rolle i biblioteklandskapet og at tiltakene har vært etterspurt fra bibliotekene. Det ble også vist til at strategier og handlingsplaner, i motsetning til lovregulering og øremerking, ikke er forpliktende. NBs innfallsvinkel har vært finne alternative åpninger for statlige bidrag for å frigjøre kommunale ressurser.

¹ <https://bibliotekutvikling.no/nyheter/folkebibliotekene-og-statsbudsjettet-2018/>,
<https://www.nb.no/om-nb/presse/rom/tidligere-pressemeldinger>

3. Metadata

NB har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse om bruk av metadata fra Nasjonalbiblioteket. Den viste ingen utvikling i andelen som bruker metadata levert av Bokbasen på vegne av NB. NB ba om råd til veien videre siden tiltaket i utgangspunktet er et tidsavgrenset forsøk initiert av departementet.

Rådet ønsker at NB fortsetter med metadataleveransen. Medlemmene pekte på en rekke ulike forklaringer til undersøkelsen; det har vært for kort tid til å endre innarbeidet praksis, tiltaket krever modning, og samtidig har Biblioteksentralen har utviklet sine tjenester og senket pris. Flere av medlemmene har selv planer om å ta dataene i bruk i nær framtid.

Det ble understreket at selv om arena- og arrangementsutvikling har fått mye oppmerksomhet, er digitale tjenester og gjenfinning viktig for mange bibliotek. Det bør derfor ses spesielt på kvaliteten på emneord. NB vil følge opp dette.

Metadata for utenlandske medier vil bli drøftet med UHR-B på det avtalte kontaktmøtet i november.

NB ble oppfordret til å sette denne satsingen tydeligere på dagsorden i Den norske katalogkomite. NB slo fast at diskusjonen må fortsette på neste møte, kanskje med utgangspunkt i ulike scenarier.

4. Nasjonalt lånerregister/lånekort

NB orienterte om status i arbeidet med videreutvikling av nasjonalt lånekort. Det arbeides for at man skal kunne registrere seg som låner på ID-porten. Det ble anbefalt å arbeide for integrasjon med folkeregisteret og Feide. Det arbeides med å sikre at nasjonalt lånerregister følger bestemmelsene i den nye personvernforordningen. Det arbeides med å tilby nasjonalt lånekort som en app.

Rådet fraråder at NB ser på mulighetene for et felles lånerreglement, men det bør være noen felles regler for hvordan regelbrudd håndteres i Biblioteksøk.

5. Digitalt innhold – utfordringer og prioriteringer

NB hadde sendt ut et notat om utfordringer og prioriteringer knyttet til digitalt innhold i folkebibliotekene samt vedlegg til dette og orienterte om sine egne initiativ og prioriteringer. NBs ønske er å samordne digitalt innhold på tvers av bibliotektyper, men bibliotekstrategiens fokus er folkebibliotekene.

Hovedoppdraget i bibliotekstrategien 2015-2018 var e-bokmodellen, som virker fra 1. januar 2018. Forleggerne er åpne for samtaler om utlån av digitale lydbøker, og NB har tatt kontakt med departementet for å få dette i gang.

NB samarbeider med Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) om å gjøre NLBs tjenester mer tilgjengelig gjennom folkebibliotekene².

NB.no kom nylig i ny versjon og, og NB vil starte et promoteringsopplegg mot bibliotekene i 2018. Fylkesbibliotekene ønsker å bli involvert i dette.

² <https://bibliotekutvikling.no/nyheter/endringer-innmeldingsrutiner-nye-lanere-hos-norsk-lyd-og-blindeskriftsbibliotek-nlb/>

Forslaget til nye forskrifter til pliktavleveringsloven innebærer digital tilgang til alt pliktavlevert materiale på folkebibliotek. NB arbeider med et autoriseringssystem for dette. Ferdigstilling av forskriftene avhenger av at arbeidet med åndsverksloven fullføres.

NB skalerer opp arbeidet med digitalisering av aviser og avtaler knyttet til dette. NB vil ikke prioritere tjenester knyttet til avspilling av musikk men arbeider med en nasjonal diskografi. NB arbeider med en tjeneste for fritt tilgjengelige allmenntidsskrifter.

NB har varslet at man ønsker å reforhandle Bokhylla-avtalen. NB har ikke pr. i dag planer om å lage e-pubversjoner av bøker som har falt i det fri, men ønsker å gjøre dette.

Enkelte bibliotek har lokale digitale samlinger, som det kan være hensiktsmessig at NB adopterer. NB vil se nærmere på muligheten for dette. Mange bibliotek får henvendelser om digitalisering av lokalhistorisk materiale og trenger tilgang til råd og kompetanse. Bibliotekene oppfordres til å kontakte NB i slike tilfeller. Det viser seg ofte at mye er pliktavlevert og digitalisert fra før. Det ble foreslått å gjøre et fullmaktsskjema tilgjengelig på nettsidene til NB, som bibliotekene kan bruke for å avklare rettigheter til digitalt materiale lokalt.

NB ønsker ikke å lage noen ny nasjonal formidlingstjeneste, men vil heller prioritere å sørge for tilganger til innhold slik at andre kan utvikle tjenester basert på dette. Generelt vurderer NB at utvikling av digitale tjenester må ta utgangspunkt i dokumentert etterspørsel, og derfor står lydbøker øverst på agendaen pr. i dag.

6. Utviklings- og arenamidler 2018

NB orienterte kort om søknadene om arenamidler for 2018. Inntrykket er at satsingen har vært vellykket, men at tiden kan være inne for justeringer det siste året i strategiperioden. Et alternativ kan være å knytte utlysningen av arenamidler i 2018 til jubileumsfeiringen for den norske boka i 2019. Det kom ingen forslag til nye satsingsområder for utviklingsmidler for 2018.

7. Andre saker

UHR-B ønsker at NB skal ha ansvaret for et nasjonalt vitenarkiv, som nå utredes av Cristin på oppdrag fra KD. NB ble oppfordret til å engasjere seg i dette. UHR-B orienterte også kort om arbeidsgruppen som kartlegger fjernlån. UHR-B ønsker informasjon om evt. andre kartlegginger av fjernlån som er foretatt.

Saken om nye katalogiseringsregler, som ble varslet på forrige rådsmøte, ble utsatt.

NB orienterte om et stort antall tilbakemeldinger på Biblioteksøk, og oppretting skjer fortløpende.

NB orienterte om at det ansettes en person som skal ha ansvar for videreutvikling av nettstedet Bibliotekutvikling.no fra 1. desember.

Neste møte i strategisk råd holdes i tilknytning til Bibliotekmøtet i Sandefjord i mars.

Arne Gundersen
23.11.2017

Vedlegg: Deltakerliste